

QUAN ĐIỂM TỪ “VĂN HÓA LÀ NỀN TẢNG TINH THẦN” ĐẾN “VĂN HÓA LÀ SỨC MẠNH NỘI SINH” LÀ HỆ ĐIỀU TIẾT SỰ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CỦA ĐẢNG

TRẦN THỊ TÙNG LÂM
Đại học Công nghiệp Hà Nội

Nhận bài ngày 05/5/2026. Sửa chữa xong 10/6/2026. Duyệt đăng 18/6/2026.

Abstract

Throughout the country's development, the Party has consistently affirmed that culture is the spiritual foundation of society, serving as both a goal and a driving force for development. From the 1991 Platform for Building the Country during the Transition Period to Socialism, to the 1998 Central Committee Resolution No. 5 of the 8th Congress, followed by Resolution No. 33-NQ/TW of the 9th Central Committee Meeting of the 11th Congress in 2014, and the documents of the 13th and 14th Party Congresses, this article clarifies the Party's new perspective on the role and function of culture in the current context.

Keywords: Culture, endogenous, foundation, motivation, regulatory system, sustainable development.

1. Đặt vấn đề

Trong lịch sử dân tộc, mỗi bước phát triển bền vững đều bắt đầu từ sức mạnh tinh thần. Trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, trong đổi mới và hội nhập, văn hóa luôn là cội nguồn của ý chí, nền tảng của niềm tin, điểm tựa của khát vọng vươn lên đóng vai trò là nguồn lực nội sinh quan trọng hun đúc trí tuệ, khí phách cùng bản lĩnh của toàn dân tộc. Thực tiễn Việt Nam đã minh chứng sinh động rằng, bất cứ thời kỳ nào của quá trình đất nước vươn mình phát triển mạnh mẽ đều gắn liền với sự thăng hoa rực rỡ của nền văn hóa Việt Nam. Kế thừa tư tưởng xuyên suốt của Đảng về vai trò, chức năng của văn hóa, đồng thời có bước phát triển quan trọng trong nhận thức. Nếu trước đây văn hóa được xác định là “nền tảng tinh thần của xã hội” thì nay được nhấn mạnh là nền tảng vững chắc của phát triển nói chung và là nguồn lực nội sinh quan trọng, là một trong những trụ cột sức mạnh quốc gia.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vai trò, chức năng của văn hóa được đề cao

Việc xây dựng và phát triển nền văn hóa, đặc biệt là con người Việt Nam phát triển toàn diện, hướng đến các giá trị chân - thiện - mỹ, thấm nhuần tinh thần dân tộc, phục vụ phát triển bền vững đất nước trở nên quan trọng và cấp bách hơn bao giờ hết. Phải coi văn hóa thực sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của xã hội, là nguồn lực, động lực nội sinh đảm bảo cho sự phát triển bền vững của đất nước. Văn hóa phải được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội. Trong xây dựng văn hóa, trọng tâm là chăm lo xây dựng con người có nhân cách, lối sống tốt đẹp; phát triển hài hòa giữa kinh tế và văn hóa; chú ý đến yếu tố văn hóa và con người trong phát triển kinh tế. So với các kỳ Đại hội trước, Đại hội XII và Đại hội XIII, tư duy của Đảng về xây dựng và phát triển văn hóa tại Đại hội XIV tiếp tục được bổ sung và phát triển với nhiều nội dung mới, thể hiện nhận thức ngày càng toàn diện và sâu sắc hơn về vai trò của văn hóa trong sự phát triển đất nước. Đại hội XIV của Đảng bên cạnh việc khẳng định những kết quả quan trọng đạt được trên lĩnh vực văn hóa trong 40 năm đổi mới đất nước cũng chỉ ra hạn chế, bất cập: Văn hóa chưa được quan tâm tương xứng với kinh tế và chính trị, chưa thực sự trở thành nguồn

Email: ttlam.dhcnhn@gmail

lực, động lực nội sinh của sự phát triển bền vững đất nước, như: “Cơ chế, chính sách phát triển văn hóa còn có điểm bất cập, thiếu đồng bộ; đầu tư cho văn hóa hiệu quả chưa cao, chưa tương xứng với yêu cầu nhiệm vụ phát triển văn hóa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026a, tr. 333).

Đại hội XIII của Đảng đã định hướng: “Phát triển con người toàn diện và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc để văn hóa thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc. Tăng đầu tư cho phát triển sự nghiệp văn hóa. Xây dựng, phát triển, tạo môi trường và điều kiện xã hội thuận lợi nhất để khơi dậy truyền thống yêu nước, niềm tự hào dân tộc, niềm tin, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc; tài năng, trí tuệ, phẩm chất của con người Việt Nam là trung tâm, mục tiêu và động lực phát triển quan trọng nhất của đất nước” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021n, tr. 330). Đại hội XIV của Đảng tiếp tục xác định văn hóa là một trong trụ cột, là nguồn lực nội sinh, là động lực để phát triển nhanh và bền vững. Với tư duy mới phát triển văn hóa, con người không chỉ là “nền tảng tinh thần” mà văn hóa trở thành “nền tảng” nói chung cho sự phát triển đất nước: “văn hóa là nền tảng tinh thần, mục tiêu, động lực, sức mạnh nội sinh quan trọng trong phát triển nhanh và bền vững đất nước, là “tài nguyên”, “sức mạnh mềm” của quốc gia” (Bộ Văn hóa, Thông tin và Thể thao, 1992, tr. 23). Cách tiếp cận này cho thấy sự chuyển biến rõ nét trong nhận thức về vai trò, chức năng của văn hóa trong mô hình phát triển quốc gia. Quan điểm mới này vừa đúng vừa trúng vừa tiếp thu cách làm hay của các bậc tiền bối vừa đáp ứng yêu cầu cấp bách của đất nước, vừa phù hợp với xu thế phát triển của thế giới. Văn hóa là sức mạnh nội sinh – là sức mạnh được sản sinh từ bên trong, nó không chỉ là nền tảng tinh thần mà còn trực tiếp thúc đẩy phát triển kinh tế, định hướng đạo đức và gắn kết cộng đồng. Sức mạnh này được biểu hiện cụ thể trong đời sống xã hội qua các khía cạnh trọng tâm như:

- Là động lực phát triển kinh tế: Khơi dậy tinh thần cống hiến, sự sáng tạo của con người, biến các giá trị di sản, tri thức và kỹ năng thành nguồn lực quan trọng cho các ngành công nghiệp văn hóa và du lịch. Trước đây chúng ta chủ yếu đề cập tới các chức năng xã hội ít đề cập đến những chức năng khác như chức năng kinh tế và điều tiết xã hội của văn hóa, dẫn đến Việt Nam đang lãng phí nguồn tài nguyên văn hóa như hàng chục ngàn di tích văn hóa được xếp hạng chưa đem lại lợi ích kinh tế như kỳ vọng. Với chức năng kinh tế của văn hóa Đảng ta xác định: “Bảo tồn văn hóa và phát huy hiệu quả các giá trị văn hóa gắn với phát triển di sản”, “Phát triển kinh tế di sản” phải “phát triển mạnh công nghiệp văn hóa, dịch vụ văn hóa” - lĩnh vực Việt Nam có tiềm năng nhưng chưa phát huy được lợi thế, hiệu quả.

- Nhấn mạnh chức năng điều tiết xã hội của văn hóa đây không chỉ là sự bổ sung thuật ngữ mà là việc xác định và nhấn mạnh một vai trò quan trọng của văn hóa. Trong bối cảnh đất nước bước vào kỷ nguyên phát triển mới, với của những biến đổi sâu sắc của bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế sâu rộng, việc phát huy vai trò văn hóa trở thành hệ điều tiết càng trở nên quan trọng. Như vậy, vai trò điều tiết xã hội của văn hóa đã được khẳng định rõ ràng hơn. Văn hóa phải trở thành hệ điều tiết đạo đức và hành vi để định hướng cá nhân và cộng đồng theo các chuẩn mực tốt đẹp Chân - Thiện - Mỹ. Văn hóa tự giác điều chỉnh các mối quan hệ xã hội, đẩy lùi tiêu cực và bồi đắp lòng nhân ái. Nói tới văn hóa là nói tới sự hiểu biết (nhận thức và tự nhận thức) và hành động của con người hướng tới những gì tích cực, tiến bộ, tốt đẹp để phát triển nhân tính. “Tri để hành”, “tiên hành hậu thuyết” là vì vậy. Trong hoạt động của con người, C. Mác đề cập tới một loạt các khái niệm: “tự biểu hiện”, “tự thể hiện”, “tự phát triển”, “tự khẳng định” trong quá trình “tồn tại người” khác căn bản với “tồn tại vật”, bởi chỉ có chủ thể người mới có hoạt động sống mang đặc trưng cơ bản là sự sáng tạo và đổi mới, luôn luôn đổi mới (C.Mác và Ph.Ăngghen (1995), Toàn tập, tập 3, tr. 11, 28-29, 38). Do sự phát triển bền vững không chỉ là bước tiến về đời sống kinh tế mà phải là sự phát triển toàn diện tất cả các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội và môi trường. Đây vừa là sự bổ sung cần thiết về mặt lý luận, vừa là yêu cầu thực tiễn phát triển đất nước. Tổng Giám đốc UNESCO đã khẳng định: “Hễ nước nào tự đặt ra cho mình mục tiêu phát triển kinh tế mà tách rời môi trường văn hóa thì nhất định sẽ xảy ra những mất cân đối nghiêm trọng cả về kinh tế lẫn văn hóa và tiềm năng sáng tạo của nước ấy sẽ bị suy giảm rất nhiều (...). Từ nay trở đi, văn hóa cần coi mình là một nguồn cổ xúy trực tiếp cho phát triển và ngược lại, phát triển cần thừa nhận văn hóa giữ một vị trí trung tâm, một vai trò điều tiết của xã hội” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026b, tr. 51-52).

Vận dụng quan điểm UNESCO, Đảng ta xác định văn hóa không chỉ là một “kênh” mà là một “hệ điều

tiết phát triển đất nước. Do đó, phát triển đất nước trong kỷ nguyên vươn mình, vai trò, chức năng, sức mạnh văn hóa, con người Việt Nam được đề cao so với trước đây.

- Văn hóa bảo tồn bản lĩnh và bản sắc, là “trụ đỡ” giúp cộng đồng, dân tộc giữ vững cốt cách, sự tự chủ và không bị hòa tan trước làn sóng toàn cầu hóa, Nếu không được phát triển đồng bộ trên nền tảng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam (con người Việt Nam XHCN chứ không phải con người chung chung) thì nền văn hóa Việt Nam sẽ mất gốc, mất phương hướng, sẽ bị hòa tan, sức đề kháng sẽ không còn sẽ tác động tiêu cực, là lực cản cho sự phát triển cũng như định vị mình trên bản đồ quốc tế.

- Văn hóa là chất keo gắn kết cộng đồng. Xây dựng khối đại đoàn kết, tạo sự đồng thuận xã hội thông qua các phong trào, lối sống, phong tục và truyền thống “tương thân tương ái”. Do văn hóa là hệ thống các giá trị, chuẩn mực và hoạt động chung giúp liên kết các cá nhân thành một tập thể thống nhất. Ở Việt Nam, văn hóa là sức mạnh nội sinh, được thể hiện qua phong trào đoàn kết, các lễ hội truyền thống và những hoạt động giao lưu tại cộng đồng.

2.2. Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc đồng bộ trên nền tảng các hệ giá trị cốt lõi

Lịch sử đã chứng minh mỗi dân tộc trong tiến trình lịch sử, nếu gây dựng, kết tinh được “hồn cốt của dân tộc” là các giá trị tốt đẹp, nhất là lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết, lòng nhân ái, khoan dung... thì cũng đồng nghĩa với việc đã tạo ra nguồn sức mạnh to lớn để kiên cường chiến thắng thiên tai, thù trong giặc ngoài, trường tồn dân tộc. Thực tế, trong nhiều văn kiện của Đảng từ khi thành lập đến nay và trong nhiều bài nói, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nghị quyết của Đảng đã đề cập đến nội dung các giá trị của dân tộc, của văn hóa, đặc biệt là chuẩn mực con người mới XHCN.

Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Đại hội II của Đảng (1951) đã nêu: “Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là một truyền thống quý báu của ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước” (Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, tập 7, tr. 38). Đại hội XIII của Đảng đã đề cập đến hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam. Cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng làm rõ, cụ thể hơn về hệ giá trị quốc gia bao gồm “Hòa bình, thống nhất, độc lập, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, hạnh phúc”; hệ giá trị văn hóa bao gồm “Dân tộc, dân chủ, nhân văn, khoa học”; hệ giá trị gia đình bao gồm “Ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh”; chuẩn mực con người Việt Nam bao gồm “Yêu nước, đoàn kết, tự cường, nghĩa tình, trung thực, trách nhiệm, kỷ cương, sáng tạo” (Nguyễn Phú Trọng, 2024, tr. 45).

Trong văn kiện Đại hội XIV của Đảng nhấn mạnh cần “Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, đồng bộ trên nền tảng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam”. Được xem là sự cụ thể hóa đường lối “Phát triển mạnh mẽ, toàn diện văn hóa, con người Việt Nam” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026b, tr. 259). Đây là bước phát triển quan trọng trong tư duy lý luận của Đảng, tạo cơ sở chuẩn mực cho sự phát triển văn hóa bền vững. Nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc là một chỉnh thể hoàn chỉnh, giống như hai mặt của một vấn đề, phải bao gồm các đặc trưng bản chất, chủ thể sáng tạo, phải là dòng chảy lịch sử kết nối quá khứ với hiện tại và tương lai; cả ở tầm vĩ mô và vi mô; tất cả những điều này chỉ có thể tìm thấy trong các hệ giá trị nêu trên và không thể tách rời một cách máy móc. Nếu không phát triển đồng bộ trên nền tảng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam (con người Việt Nam XHCN chứ không phải con người chung chung) thì nền văn hóa Việt Nam sẽ mất gốc, mất phương hướng, sẽ bị hòa tan, sức đề kháng sẽ không còn sẽ tác động tiêu cực, là lực cản cho sự phát triển cũng như định vị mình trên bản đồ quốc tế.

2.3. Đẩy mạnh phát triển đồng bộ các lĩnh vực văn hóa; xây dựng môi trường văn hóa, đời sống, lối sống lành mạnh, văn minh

Điều này gắn với xây dựng, hoàn thiện con người mới Việt Nam XHCN trong tổ chức các hoạt động văn hóa, lấy địa bàn cơ sở, người dân làm trung tâm. Văn hóa luôn đa dạng, phong phú bao gồm nhiều thành tố, nhiều lĩnh vực, nhiều chủ thể tham gia, có mối liên hệ chặt chẽ cả bên trong lẫn bên ngoài, do

đó không thể chỉ tập trung phát triển một vài lĩnh vực nào đó. Vì lẽ đó, chủ trương phát triển đồng bộ các lĩnh vực văn hóa sẽ huy động được tối đa các nguồn lực, khai thác tốt mọi tiềm năng, thế mạnh, tạo nên sự phát triển đa dạng văn hóa, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao và phong phú của nhân dân, thu hẹp dần khoảng cách hưởng thụ văn hóa giữa các vùng miền, các giai cấp, tầng lớp xã hội. Phát triển đồng bộ các lĩnh vực văn hóa không đồng nghĩa với việc cào bằng, dàn trải mà vẫn phải có trọng tâm, trọng điểm, có những nhiệm vụ, giải pháp được ưu tiên trong ngắn hạn cũng như lâu dài. Một điểm rất quan trọng mà Đại hội XIV đề cập là xây dựng, hoàn thiện con người mới Việt Nam XHCN, nghĩa là con người gắn kết chặt chẽ phẩm chất dân tộc (Việt Nam) với phẩm chất tiên tiến của thời đại chứ không phải là con người chung chung. Để phát huy tối đa nhân tố con người trong kỷ nguyên mới, các chủ thể quan trọng trong sáng tạo văn hóa được mở rộng cho đông đảo nhân dân lao động nhưng cũng đề cao, khuyến khích vai trò tiên phong của đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, doanh nhân và những người làm công tác văn hóa. Bên cạnh đó cũng đề cập đến vấn đề nâng cao năng lực cán bộ lãnh đạo, quản lý về văn hóa và phát triển con người. Chăm lo đội ngũ văn nghệ sĩ và những người làm công tác văn hóa, nhất là văn hóa cơ sở. Ưu tiên phát triển các cơ sở đào tạo văn hóa, nghệ thuật; có chính sách hỗ trợ các môn nghệ thuật truyền thống. Tiếp tục đổi mới nội dung và phương thức lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước về văn hóa. Đẩy mạnh chuyển đổi số, xây dựng và quản lý tốt môi trường văn hóa; phát triển và quản lý có hiệu quả thị trường sản phẩm, dịch vụ văn hóa số. Nâng cao đời sống văn hóa, thu hẹp khoảng cách về hưởng thụ văn hóa giữa các vùng, miền, giữa các tầng lớp nhân dân; chú trọng phát triển văn hóa vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Khuyến khích tìm tòi, xây dựng và phát triển sáng tạo những mô hình, thiết chế văn hóa, thể thao và quản lý văn hóa có hiệu quả.

Về mối quan hệ giữa xây dựng, hoàn thiện con người với xây dựng môi trường văn hóa, Nghị quyết Trung ương 5 khóa VIII mới chỉ đặt ra nhiệm vụ “xây dựng môi trường văn hóa”, Nghị quyết Trung ương 9 khóa XI đề cập sâu hơn, nhấn mạnh yếu tố “lành mạnh”: “xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh”; Văn kiện Đại hội XIV xác định “xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, văn minh với việc xây dựng, hoàn thiện con người mới Việt Nam XHCN” thể hiện điểm mới như không tách rời nhiệm vụ xây dựng, hoàn thiện con người với nhiệm vụ xây dựng môi trường văn hóa. Đây là sự kế thừa bài học giản dị nhưng sâu sắc của ông cha ta đã đúc kết: “Ở bầu thì tròn, ở ống thì dài”. Văn kiện Đại hội XIV nêu rõ môi trường văn hóa ở đây phải “lành mạnh, văn minh”, nghĩa là không bị vẩn đục, ô nhiễm bởi cái xấu, cái ác, cái phi văn hóa, phản văn hóa, là môi trường của nền văn hóa phát triển cao.

Về công nghiệp văn hóa, Đại hội XIII của Đảng chủ trương “Khẩn trương triển khai phát triển có trọng tâm, trọng điểm ngành công nghiệp văn hóa và dịch vụ văn hóa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr. 145). Đến Đại hội XIV chủ trương “Phát triển mạnh công nghiệp văn hóa, dịch vụ văn hóa”. Việt Nam có cả một kho “tài nguyên văn hóa” khổng lồ, với rất nhiều lợi thế, dân số đông và trẻ, di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, di sản thiên nhiên thế giới, danh lam thắng cảnh phong phú, đặc sắc thuộc nhóm hàng đầu khu vực châu Á - Thái Bình Dương nói riêng, thế giới nói chung; công nghệ thông tin phát triển rất nhanh, hiện tại đã có 3 thành phố sáng tạo của UNESCO. Lợi thế sẽ mất đi, tiềm năng chưa phát huy được và lại tụt hậu nếu chần chừ và manh mún, vì vậy rất cần một chiến lược mới mang tính đột phá để phát triển mạnh công nghiệp văn hóa, dịch vụ văn hóa không chỉ nhằm mục đích kinh tế, mà còn nhằm mục đích xã hội, quảng bá hình ảnh và vị thế quốc gia Việt Nam ra thế giới. Đối với văn hóa chính trị, đây là lúc không dừng lại ở việc “xây dựng văn hóa chính trị” như Nghị quyết Trung ương 9 khóa XI đề cập mà là chú trọng phát triển văn hóa chính trị. Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII đã chỉ ra 27 biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Đại hội XIII của Đảng khi đề cập đến công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền của Đảng, không chỉ yêu cầu tăng cường công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, tổ chức mà còn về đạo đức.

Từ phương diện lý luận, đặc biệt là từ thực trạng công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị những năm qua, bước vào kỷ nguyên mới, văn hóa chính trị mà nòng cốt là văn hóa trong Đảng, văn hóa công vụ phải có vai trò mới, lan tỏa, dẫn dắt các thành tố khác của văn hóa trong đời sống xã hội. Văn hóa chính trị đòi hỏi “khuôn vàng thước ngọc” hơn bất cứ một thành tố văn hóa nào khác, phải thấm vào trong

suy nghĩ, hành động của mỗi cá nhân, vào những quyết sách của tổ chức trong hệ thống chính trị, tất cả vì tương lai dân tộc, hạnh phúc của nhân dân theo lý tưởng, mục tiêu mà Đảng đề ra. Mới đây, để thực hiện thành công các mục tiêu đề ra của Đại hội XIV, bám sát các quan điểm chỉ đạo, Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 07/01/2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam nêu bật 5 giá trị cốt lõi: - Văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, là sức mạnh nội sinh của phát triển đất nước; - Xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, có lý tưởng, bản lĩnh, đạo đức, lối sống lành mạnh, ý thức công dân và tinh thần trách nhiệm cao đối với xã hội; - Phát huy giá trị truyền thống dân tộc kết hợp với tinh hoa văn hóa nhân loại, chủ động hội nhập quốc tế về văn hóa; - Xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, lấy gia đình, nhà trường, cơ quan, đơn vị và cộng đồng làm nền tảng; - Đẩy mạnh chuyển đổi số trong lĩnh vực văn hóa, tăng cường sức đề kháng cho cán bộ, đảng viên, nhân dân trước các sản phẩm văn hóa xấu, độc hại, phản văn hóa.

Phát triển văn hóa phải gắn với khát vọng phát triển đất nước, với tinh thần đó Đại hội XIV nhấn mạnh việc khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, tự chủ, tự tin, tự lực, tự cường, tự hào dân tộc, khát vọng xây dựng đất nước phồn vinh, văn minh, hạnh phúc. Phát huy có hiệu quả giá trị văn hóa và tinh thần cốt lõi của con người Việt Nam để văn hóa thực sự trở thành nguồn lực nội sinh, động lực và hệ điều tiết phát triển đất nước. Chú trọng phát triển văn hóa chính trị, văn hóa kinh doanh, văn hóa doanh nghiệp, văn hóa khởi nghiệp sáng tạo và đạo đức doanh nhân. Xây dựng văn hóa gia đình, nhà trường và xã hội nhằm bảo vệ, gìn giữ thuần phong mỹ tục, tinh thần tương thân, tương ái, đoàn kết, nghĩa tình, trọng đạo lý, kết hợp giữa truyền thống và hiện đại. Phát triển, lan tỏa các giá trị văn hóa và chuẩn mực đạo đức; tăng cường “sức đề kháng” của văn hóa, chống lại mọi sự “xâm lăng” về văn hóa; đấu tranh, bài trừ các hình thức văn hóa lai căng, hủ lậu, ảnh hưởng đến thuần phong mỹ tục; đấu tranh, phản bác những luận điệu xuyên tạc lịch sử, văn hóa và truyền thống cách mạng.

2.4. Tăng cường “sức đề kháng” của văn hóa, chống lại mọi sự “xâm lăng” về văn hóa

Với chủ trương “phát huy sức mạnh mềm của văn hóa Việt Nam” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr. 145). Đại hội XIV của Đảng nhấn mạnh cần tăng cường “sức đề kháng” của văn hóa, nghĩa văn hóa trở thành hệ miễn dịch đặc trưng riêng có của văn hóa để ứng phó linh hoạt, sáng tạo, chủ động, hiệu quả trước bối cảnh mới khi mà sự “xâm lăng” của các hiện tượng văn hóa ngoại lai không phù hợp, lạc điệu, làm đảo lộn nhiều giá trị truyền thống tốt đẹp, xu thế phát triển chung đã và đang diễn ra lúc công khai, lúc ngấm ngấm với đủ mọi thủ đoạn tinh vi, xảo quyệt, ảnh hưởng tiêu cực không chỉ đến việc xây dựng, phát triển văn hóa, con người Việt Nam mà còn gây mất ổn định chính trị, xã hội của đất nước.

Sự bùng nổ công nghệ thông tin, các nền tảng số cho thấy hình thức văn hóa lai căng, hủ lậu, phản cảm làm băng hoại phẩm giá con người từ bên ngoài xâm nhập vào nước ta nhiều, nhanh, phức tạp như hiện nay, đi ngược lại những thuần phong mỹ tục của dân tộc làm cho một bộ phận nhân dân, nhất là giới trẻ ảo ảnh, mơ hồ, bị cuốn theo những thứ không chỉ là vô bổ mà là có hại đó. Tội phạm và tệ nạn xã hội trong giới trẻ có chiều hướng gia tăng, diễn biến phức tạp.

“Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr. 25). Trong quá trình phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới để bảo vệ những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử đó cùng với việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng mà chúng ta đang tiến hành rất hiệu quả cần phải kiên quyết đấu tranh, phản bác những luận điệu xuyên tạc lịch sử, văn hóa và truyền thống cách mạng của dân tộc. Bên cạnh việc sử dụng vũ khí tư tưởng, văn hóa sắc bén để thực hiện nhiệm vụ củng cố niềm tin vững chắc của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, vào chế độ tốt đẹp mà chúng ta đang xây dựng.

3. Kết luận

Những quan điểm, chủ trương và định hướng về xây dựng, phát triển văn hóa của Đại hội XIV không chỉ mang ý nghĩa lý luận mà còn là sự điều chỉnh trong tư duy phát triển. Trong bối cảnh cạnh tranh toàn cầu ngày càng quyết liệt, sức mạnh của một quốc gia không chỉ nằm ở tiềm lực kinh tế hay năng lực quân sự mà còn ở chất lượng con người, ở hệ giá trị xã hội, ở sự ổn định về tinh thần và niềm tin của nhân dân. Khi văn hóa trở thành nền tảng vững chắc, điều đó có nghĩa là mọi lĩnh vực của đời sống - từ quản trị nhà nước, phát triển kinh tế, xây dựng môi trường xã hội đến bảo đảm quốc phòng,

an ninh đều phải dựa trên các giá trị văn hóa, đạo đức và chuẩn mực của con người Việt Nam. Lần đầu tiên Đảng khẳng định văn hóa là một trong những trụ cột của phát triển và là hệ điều tiết sự phát triển xã hội. Đây là một bước tiến quan trọng trong tư duy chiến lược. Bởi phát triển nhanh nhưng thiếu nền tảng giá trị có thể dẫn tới những hệ lụy lâu dài: suy giảm niềm tin xã hội, gia tăng xung đột lợi ích, mất cân bằng giữa tăng trưởng và bền vững. Vì lẽ đó, văn hóa là điểm tựa để giữ vững bản sắc dân tộc. Việc nhấn mạnh xây dựng con người Việt Nam toàn diện, phát huy giá trị văn hóa dân tộc gắn với tiếp thu tinh hoa nhân loại, phát triển công nghiệp văn hóa và môi trường văn hóa lành mạnh cho thấy tầm nhìn chiến lược của Đại hội XIV. Những định hướng đó tạo cơ sở để văn hóa thực sự trở thành động lực tinh thần, góp phần hiện thực hóa khát vọng phát triển và dấu mốc mới trong kỷ nguyên phát triển mới của dân tộc.

Tài liệu tham khảo

Bộ Văn hóa, Thông tin và Thể thao (1992). *Thập kỷ thế giới phát triển văn hóa*.
C.Mác và Ph.Ăngghen (1995), *Toàn tập* (tập 3). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
Đảng Cộng sản Việt Nam (2021a). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII* (tập 1). NXB Chính trị Quốc gia Sự thật.
Đảng Cộng sản Việt Nam (2021b). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII* (tập 2). NXB Chính trị Quốc gia Sự thật.
Đảng Cộng sản Việt Nam (2026a). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV* (tập 1). NXB Chính trị Quốc gia Sự thật.
Đảng Cộng sản Việt Nam (2026b). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV* (tập 2). NXB Chính trị Quốc gia Sự thật.
Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập* (tập 7). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

MỘT SỐ GIẢI PHÁP ĐẤU TRANH VỚI CÁC LUẬN ĐIỀU XUYỀN TẠC...

Tiếp theo trang 8

3. Kết luận

Có thể khẳng định rằng, đấu tranh với các luận điệu xuyên tạc về kinh tế nhà nước ở Việt Nam không chỉ là nhiệm vụ mang tính trước mắt mà còn là yêu cầu lâu dài gắn với sự ổn định và phát triển của đất nước. Trong bối cảnh hội nhập sâu rộng và bùng nổ thông tin hiện nay, các quan điểm sai trái ngày càng tinh vi, khó nhận diện, đòi hỏi phải có cách tiếp cận toàn diện và chủ động hơn. Muốn đấu tranh hiệu quả, không thể chỉ dừng lại ở phản bác lý luận mà cần dựa trên nền tảng thực tiễn vững chắc, trong đó nâng cao hiệu quả hoạt động của kinh tế nhà nước giữ vai trò then chốt. Đồng thời, phải đẩy mạnh minh bạch thông tin, đổi mới phương thức truyền thông và nâng cao nhận thức xã hội để tạo “sức đề kháng” trước thông tin sai lệch. Khi sự thật được làm rõ, niềm tin được củng cố và hiệu quả được khẳng định bằng thực tiễn, thì mọi luận điệu xuyên tạc sẽ không còn khả năng chi phối nhận thức xã hội. Đây chính là cơ sở quan trọng để bảo vệ vững chắc định hướng phát triển kinh tế, góp phần xây dựng đất nước ngày càng phát triển bền vững theo con đường đã lựa chọn.

Tài liệu tham khảo

Ban Chấp hành Trung ương. (2017). *Nghị quyết số 12-NQ/TW, ngày 3/6/2017 về tiếp tục cơ cấu lại, đổi mới và nâng cao hiệu quả doanh nghiệp nhà nước*.
Ban Chấp hành Trung ương. (2026). *Nghị quyết số 79-NQ/TW, ngày 06/01/2026 về phát triển kinh tế nhà nước*.
Đảng Cộng sản Việt Nam. (2008). *Văn kiện Đại hội Đảng thời kỳ đổi mới và hội nhập* (Đại hội VI, VII, VIII, IX, X). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, tr. 233, 250, 334, 463, 468, 469.
Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII* (Tập 1). NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, tr. 129.
Hồ Chí Minh. (2011). *Toàn tập* (tập 8). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, tr. 267, 293.
Hoàng Anh. (2026, ngày 21 tháng 1). Loạt doanh nghiệp Nhà nước bảo lãi kỷ lục, nhiều đơn vị vượt mốc tỷ USD trong 2025. *Tạp chí điện tử VietTimes*. <https://viettimes.vn/loat-doanh-nghiep-nha-nuoc-bao-lai-ky-luc-nhieu-don-vi-vuot-moc-ty-usd-trong-2025-post193937.html>.
Thông tấn xã Việt Nam. (2026, ngày 25 tháng 2). *Tổng Bí thư Tô Lâm: Kinh tế thị trường có sự quản lý của nhà nước là phát kiến của Việt Nam*. Bản tin Nhân vật – Sự kiện. <https://nvs.vnanet.vn/tong-bi-thu-to-lam-kinh-te-thi-truong-co-su-quan-ly-cua-nha-nuoc-la-phat-kien-cua-viet-nam-1-182967.vna>.
Tuyết Lan. (2025, ngày 1 tháng 8). *Tổng thống Donald Trump giảm thuế đối ứng với Việt Nam xuống còn 20%*. Báo Lao động điện tử. <https://laodong.vn/kinh-doanh/tong-thong-donald-trump-giam-thue-doi-ung-voi-viet-nam-xuong-con-20-1550605.laod>.